

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/24/2024
Identifikačné číslo spisu:	6118323033
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Sedláčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6118323033.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Sedláčkovej a členiek senátu Kataríny Pramukovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu STAVIVÁ-Garaj, s.r.o., so sídlom Zvolenská cesta 31, Banská Bystrica, IČO: 31 592 872, právne zastúpeného JUDr. Jozef Polák, advokát, so sídlom Aleja Slobody 1890/50, Dolný Kubín, proti žalovanému LLARIK, s.r.o., so sídlom Pažitná 1017/37, Sereď, IČO: 36 243 701, právne zastúpeného HALADA & PARTNERS s. r. o., so sídlom Kapitulska 21, Trnava, IČO: 36 669 661, o zaplatenie sumy 99 434,- eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8Cb/12/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave pod č. k. 31Cob/26/2020-625 zo dňa 7. decembra 2021, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e

- rozsudok Krajského súdu v Trnave pod č. k. 31Cob/26/2020-625 zo dňa 7. decembra 2021, ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta pod č. k. 8Cb/12/2019-510 zo dňa 5. decembra 2019,
 - uznesenie Okresného súdu Galanta pod č. k. 8Cb/12/2019-636 zo dňa 24. januára 2022, uznesenie Okresného súdu Galanta pod č. k. 8Cb/12/2019-817 zo dňa 20. júla 2023 v spojení s opravným uznesením č. k. 8Cb/12/2019-848 zo dňa 24. augusta 2023, ako aj uznesenie Okresného súdu Galanta pod č. k. 8Cb/12/2019-875 zo dňa 6. februára 2024
- a vec v r a c i a Okresnému súde Galanta na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom pod č. k. 8Cb/12/2019-510 zo dňa 5. decembra 2019 žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že medzi žalobcom ako nadobúdateľom licencie, resp. objednávateľom a žalovaným ako autorom, resp. dodávateľom bola uzavretá dňa 9. októbra 2017 licenčná zmluva a toho istého dňa zmluva o technickej podpore. Žalobca namietal neplatnosť zmlúv z dôvodov podľa § 39 Občianskeho zákonníka a § 49a Občianskeho zákonníka. Tvrdil, že pri uzatváraní licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore bol uvedený do omylu v podstatných okolnostiach, ktoré boli pre neho pri vstupovaní do právneho vzťahu so žalovaným podstatné. Tieto okolnosti sa týkali najmä funkcionality a zo strany žalovaného deklarovaných vylepšení programového vybavenia oproti informačnému systému

KARAT, ktorý žalobca dovtedy používal a tieto vylepšenia sa podľa tvrdenia žalobcu v ostrej prevádzke ukázali ako nefunkčné a neexistujúce. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca síce tvrdil, ale nepreukázal, že konanie žalovaného bolo v rozpore so zákonom a zásadami poctivého obchodného styku. Taktiež nepreukázal nevyváženosť zmluvných obchodných podmienok. Čo sa týka omylu prvoinštančný súd uviedol, že z dokazovania bolo preukázané, že počítačový program vykazoval chyby, že tieto chyby žalobca žiadal od žalovaného, aby odstránil a žalovaný tieto chyby priebežne odstraňoval. Konajúci súd dospel k záveru, že žalobca nekonal v omyle, nebol uvedený žalovaným do omylu a v danej veci sa nejedná o podstatný omyl, nakoľko žalobca si chcel zabezpečiť počítačový program do svojej prevádzky a tento počítačový program mu aj bol dodaný, pričom program bolo aj žalobcom využívaný v období od 15. januára 2018 do 30. apríla 2018. Ďalej uviedol, že počítačový program nebol zhotovený na mieru žalobcu a výlučne pre jeho potreby, ale jednalo sa o počítačový program, ktorý sa predáva na základe licencie rôznym užívateľom. Skutočnosť, že používanie počítačového programu nesplnilo očakávania žalobcu, nie je možné podľa súdu prvej inštancie považovať za omyl. Ak by aj dané chyby programu vytýkané žalobcom boli považované za vady programu, tak by bolo nutné postupovať v zmysle príslušných ustanovení o zodpovednosti za vady.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom pod č. k. 31Cob/26/2020-625 zo dňa 7. decembra 2021 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Galanta pod č. k. 8Cb/12/2019-510 zo dňa 5. decembra 2019. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.

3. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že nosná časť argumentácie žalobcu bola založená na tom, že informačný systém (počítačový program) EIB nefungoval, teda nenaplnili sa očakávania žalobcu. Mal za to, že bol žalovaným uvedený do omylu, pretože ten ho ubezpečoval o tom, že počítačový program EIB bude spĺňať očakávané vylepšenia oproti predchádzajúcemu počítačovému programu (IS Karat). Žalobca síce tvrdil, že licenčná zmluva a zmluva o technickej podpore sú neplatné aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka (t. j. absolútne), avšak žiadne skutkové tvrdenia k tomu neponúkol. V rozpore s tým sa dovoľával relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) z dôvodu, že bol žalovaným pri uzatváraní zmlúv uvedený do omylu (§ 49a Občianskeho zákonníka). Predmetom jeho prieskumu s poukazom na uplatnenú odvoláciu argumentáciu žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu zamietol dôvodiac, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nebol daný, pretože žalobca nepreukázal relatívnu neplatnosť zmlúv uzatvorených so žalovaným a súčasne súd nezistil žiaden dôvod neplatnosti predmetných zmlúv a ani výkon práv žalovaného v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Odvolací súd uviedol, že zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplýva, že v konaní nevyšli najavo žiadne také skutočnosti, na základe ktorých by zmluvy mohli byť neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Konkrétne skutočnosti týkajúce neplatnosti predmetných zmlúv žalobca ani netvrdil. Ak sa potom súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne nezaoberal otázkou neplatnosti zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nemožno len z tohto dôvodu považovať rozsudok za arbitrárny. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok neplatnosť zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Ak konkrétny dôvod absolútnej neplatnosti v konaní nie je tvrdný a ani v konaní nevyjde najavo, nie je dôvod, aby súd po takejto okolnosti z vlastnej iniciatívy pátral a nahrádzal tak v sporovom konaní zákonom predpokladanú aktivitu strán sporu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/12/2010). Vo vzťahu k relatívnej neplatnosti zmlúv odvolací súd uviedol, že konajúca osoba sa v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka môže účinne dovolať podstatného omylu vyvolaného osobou, ktorej bol právny úkon určený, len ak ide o tzv. ospravedlniteľný omyl. V posudzovanom prípade mal odvolací súd za preukázané, že prípadný omyl žalobcu nemožno považovať za ospravedlniteľný, súčasne žalobca v konaní nepreukázal, že by žalovaný u neho takýto omyl úmyselne vyvolal tým, že by pred žalobcom zatajoval nejaké skutočnosti, naopak z vykonaného dokazovania vyplynulo, že počítačový program si mohol žalobca vopred prezrieť, zistiť si na žalovaného referencie, počas platnosti zmlúv mal žalobca možnosť počítačový program bez obmedzení používať a spolupracovať so žalovaným na úpravách počítačového programu. Z licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zároveň vyplýva, že na základe licenčnej zmluvy žalobca

nadobudol počítačový program, ktorého následná analýza a úprava sa spravovala osobitnou zmluvou - zmluvou o technickej podpore. Z tohto dôvodu potom žalobca musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program (ktorý nebol vyvinutý špeciálne pre žalobcu) sa bude následne upravovať podľa požiadaviek žalobcu po dodaní počítačového programu v zmysle zmluvy o technickej podpore. Žalobca v celom priebehu konania poukazoval na vadnosť plnenia z uzatvorených zmlúv. Vychádzajúc teda z tvrdení žalobcu o nefunkčnosti počítačového programu (teda z tvrdení o vadnom plnení) ako plnenia z licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore, odvolací súd zdôraznil, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením nárokov z vadného plnenia, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Pokiaľ sa teda žalobca domáha plnenia titulom omylu pri uzatváraní právneho úkonu, nemôže skutkovo dôvodiť vadami poskytnutého plnenia. Ak bolo plnenie vadné, mal uplatniť postup titulom zodpovednosti žalovaného za vadné plnenie. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, ako aj s jeho právnym posúdením a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil vadou podľa § 420 písm. f) CSP, ako aj ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

5. Podľa názoru žalobcu odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil realizáciu procesných práv a došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie a odvolací súd nevykonali ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy (§ 39, § 49a a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka) na zistený stav veci, kedy uzatvorili, že žalobca nebol pri uzatváraní licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zo strany žalovaného uvedený do omylu a že tento omyl nie je vo vzťahu k žalobcovi ospravedlniteľný. Podľa názoru žalobcu súd prvej inštancie a odvolací súd aplikáciou a výkladom týchto ustanovení obmedzili základné práva žalobcu. Žalobca tiež namietal, že súd prvej inštancie ani odvolací súd navrhnuté a predložené listinné dôkazy nevykonali. Podľa názoru žalobcu mal súd prvej inštancie a odvolací súd skúmať listinné dôkazy v rovine preukázania skutkového tvrdenia žalobcu o nevyváženosti zmluvných dojednaní, a preto konštatovanie súdov o neunesení dôkazného bremena a povinnosti tvrdenia v tomto smere nemôžu obstáť. Súd prvej inštancie a odvolací súd dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože aj keď vykonali dokazovanie listinou - očakávaným vylepšením informačného systému oproti programovému modulu IS KARAT, z uvedenej listiny pri právnom posúdení veci nevychádzali. Konajúce súdy nevyhoveli návrhu na doplnenie dokazovania rozhodujúceho pre zistenie skutkového stavu. Konajúce súdy vyhodnotili vykonané dokazovanie jednostranne v prospech žalovaného v otázke nepreukázania konania žalovaného v rozpore so zákonom a zásadami poctivého obchodného styku a v otázke nepreukázania nevyváženosti zmluvných obchodných podmienok. Odvolací súd nezodpovedal podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a neuviedol žiadne právne posúdenie k odvolacím námietkam. Žalobca uplatnil ďalší dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci, ku ktorému uviedol, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri riešení otázok, keďže odvolací súd založil svoje rozhodnutie na záveroch podľa, ktorých:

a/ nebolo povinnosťou všeobecných súdov skúmať dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zo dňa 9. októbra 2017 z dôvodu podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, pretože žalobca netvrdil konkrétny dôvod takejto neplatnosti;

b/ omyl žalobcu nemožno považovať za ospravedlniteľný, pretože žalobca je podnikateľským subjektom, ktorý musí znášať podnikateľské riziko ako súčasť podnikania;

c/ žalobca mal a mohol využiť možnosť počítačový program vyskúšať, prezrieť ho u iného klienta žalovaného a tak zistiť, či by jednak počítačový program vyhovoval jeho požiadavkám, a to i napriek tvrdeniam žalobcu, že žiadna firma by nikdy neudelila inej firme prístup k jej účtovným dokladom a databázam;

d/ žalobca musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program (ktorý nebol vyvinutý špeciálne pre žalobcu) sa bude následne upravovať podľa požiadaviek žalobcu po dodaní počítačového programu v zmysle zmluvy o technickej podpore.

6. Ad a/ Takýto záver je v priamom rozpore s právnou vetou rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/20/2007 z 29. januára 2008 a sp. zn. 2Obo/9/2011 z 21. apríla 2011, podľa ktorých v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom, alebo účelom odporuje zákonu, alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom. Absolútne neplatný právny úkon, je právny úkon, ktorý nie je dovolený. O takúto nedovolenosť a teda absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide vtedy, ak svojím obsahom, alebo účelom odporuje zákonu, alebo zákon obchádza a pre absolútnu neplatnosť právnych úkonov podľa platnej právnej úpravy je pritom charakteristické, že nastáva priamo zo zákona (ex lege), pôsobí od počiatku (ex tunc) a súd na ňu prihliada z úradnej povinnosti (ex offi). Žalobca ďalej poukázal na právnú vetu rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/208/2010 z 30. júla 2012, v zmysle ktorého v konaní o určenie neplatnosti zmluvy súd preskúmava zmluvu zo všeobecných hľadísk, na ktoré Občiansky zákonník viaže všeobecnú platnosť právnych úkonov a rozhodnutia sp. zn. 7MCdo/12/2011 z 20. júna 2012, ktoré sa venovalo danosti vôle právneho úkonu. Odvolací súd a súd prvej inštancie absolútnu neplatnosť predmetných zmlúv vôbec neposudzoval s tvrdením, že nemal takúto povinnosť (bod 35. a 37. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Podľa názoru žalobcu mal odvolací súd túto otázku správne zodpovedať tak, že licenčná zmluva a zmluva o technickej podpore sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi. V ďalšom texte dovolania zopakoval skutkový stav. Následne uviedol, že konanie žalovaného pred vstupom do zmluvného vzťahu so žalobcom, ale aj jeho následné konanie (podmieňovanie prístupu k jeho účtovným dokladom spracovaným v rámci dodaného počítačového systému úplnou úhradou faktúr, ktoré boli vystavené v rozpore so zmluvou aj so zákonom, resp. podmieňovanie zaoberania sa dôvodmi reklamácie až po úplnom zaplatení takto vystavených faktúr pod hrozbou odpojenia od prístupu k systému), je v rozpore s dobrými mravmi, ako aj so zásadami poctivého obchodného styku a zakladá dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka a v tejto súvislosti uviedol uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 55/2011 z 24. februára 2011.

7. Ad b/ c/ a d/ Takýto záver je s prihliadnutím na obsah licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore ale najmä listinného dôkazu označeného ako očakávané vylepšenia informačného systému, oproti programovému modulu IS KARAT, v priamom rozpore s právnou úpravou ustanovenia § 49a a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca dôvodil, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že by ako podnikateľský subjekt nemohol byť uvedený do omylu a že takýto omyl sa vzhľadom na dikciu ustanovenia § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka nemôže považovať za ospravedlniteľný. Takýto záver odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie je podľa názoru žalobcu arbitrárny. Následne uviedol, že vo vzťahu k predmetu plnenia podľa licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore bol v postavení spotrebiteľa. Odvolací súd mal právnú otázku zodpovedať tak, že žalobca bol zo strany žalovaného uvedený do omylu a tento omyl bol ospravedlniteľný. Ďalej v rámci dovolacej argumentácie poukázal na skutkový stav, citoval ustanovenia dotknutých zmlúv aj vykonané dokazovanie a vyjadril svoj nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu týkajúcimi sa posúdenia charakteru omylu pri uzatváraní uvedených zmlúv. Podľa presvedčenia žalobcu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (a súdu prvej inštancie) vo svojich dôsledkoch prekvapivým a arbitrárnym rozhodnutím a z toho dôvodu aj v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Napadnutý rozsudok je podľa tvrdenia žalobcu v rozpore s právnou vetou uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/42/2021 zo dňa 17. októbra 2011, v zmysle ktorej predvídateľné je také rozhodnutie, ktorému predchádza predvídateľný postup pri konaní a rozhodovaní.

8. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že keďže žalobca dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP neodôvodnil prípustnými dovolacími dôvodmi a dovolacie dôvody nie sú vymedzené tak, ako to vyžaduje § 431 a § 432 CSP, žalovaný je toho názoru, že dovolanie žalobcu je neprípustné. Uviedol, že žalobca v dovolaní vyjadruje nespokojnosť s výsledkom konania súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a žiada dovolací súd, aby zisťoval skutkový stav a výsledok zistenia posúdil tak, ako si želá žalobca, čo je však v dovolacom konaní neprípustné. Vzhľadom na uvedené žalovaný žiadal, aby dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu v zmysle § 447 písm. f) CSP, prípadne aby dovolanie zamietol.

9. O dovolaní rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 3Obdo/31/2022 zo dňa 28. februára 2023, ktorým dovolanie žalobcu odmietol a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

10. V dôsledku ústavnej sťažnosti podanej žalobcom proti vyššie uvedenému uzneseniu Najvyššieho súdu Ústavný súd Slovenskej republiky, Nálezom č. k. III. ÚS 39/2024-76 zo dňa 16. mája 2024 (ďalej len „nález“) rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu pod sp. zn. 3Obdo/31/2022 zo dňa 28. februára 2023 bolo porušené základné právo sťažovateľ (žalobcu) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a uvedené uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

11. Ústavný súd vo svojom náleze uviedol, že úlohou súdov v tejto veci bolo zistiť, či k uzavretiu dotknutých zmlúv nedošlo v dôsledku poskytnutia klamlivých, zavádzajúcich, resp. nedostatočných informácií, prípadne zamlčania relevantných informácií žalovaným. Výsledkom takéhoto stavu by bolo uzavretie zmluvy v rozpore so zámerom oklamanej strany, t. j. žalobcu, ktorý by v prípade dispozície s uvedenými informáciami takúto zmluvu vôbec neuzavrel, resp. uzavrel by ich za podstatne iných podmienok. Ďalej uviedol, že predpokladom právneho posúdenia neplatnosti dotknutých zmlúv s prihliadnutím na námietku žalobcu týkajúcu sa uvedenia do omylu ohľadom funkcionality počítačového programu a konania žalovaného v rozpore s dobrými mravmi, bolo predovšetkým objasnenie, resp. ustálenie podstatných náležitostí týchto zmlúv, medzi ktoré nepochybne patrí dohodnutý predmet plnenia. Právny záver o dohodnutom predmete plnenia by mal byť ustálený s prihliadnutím na príslušné výkladové pravidlá uvedené v § 266 Obchodného zákonníka. Ústavný súd vytkol súdom zúčastneným na rozhodovaní v tejto veci, že sa v preskúvanom konaní otázkou predmetu dotknutých zmlúv, dohodnutých funkcionalít počítačového programu prepojených s informačnou povinnosťou žalovaného, stavom jeho dokončenosti v čase jeho dodania sťažovateľovi, či namietaným správaním žalovaného vôbec nezaoberali. Odpovede na žalobcove otázky nesú v sebe podľa mienky ústavného súdu potenciál spochybniť krajským súdom prijatý záver o neexistencii ospravedlniteľného omylu. Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu (žalobca) sťažovateľ napadol právny záver súdov, podľa ktorého nebolo ich povinnosťou skúmať dôvod absolútnej neplatnosti dotknutých zmlúv, pokiaľ strana sporu takýto konkrétny dôvod neplatnosti netvrdila a zároveň rozporoval právne závery krajského súdu týkajúce sa neexistencie ospravedlniteľného omylu na strane sťažovateľa. Ústavný súd poukázal na bod 33. napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorom najvyšší súd konštatoval, že krajský súd posudzoval otázku ospravedlniteľnosti omylu v bode 42., avšak na vyriešení tejto otázky podľa neho rozsudok krajského súdu nespočíva. Za kľúčový pre rozhodnutie tejto veci najvyšší súd označil právny záver krajského súdu o nesprávnom procesnom spôsobe uplatnenia práv sťažovateľa v bode 43. odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Ústavný súd sa s uvedenými závermi najvyššieho súdu nestotožnil a uviedol, že podstata zamietnutia sťažovateľom podanej žaloby s prihliadnutím na ním v preskúvanom konaní predloženú argumentáciu stojí na právnom závere o neexistencii ospravedlniteľného omylu na strane sťažovateľa, ktorý by bol spôsobilý založiť neplatnosť dotknutých zmlúv (body 38. až 42. rozsudku krajského súdu). Sťažovateľ dovolacími otázkami atakoval právne závery krajského súdu týkajúce sa charakteru omylu sťažovateľa pri uzavretí dotknutých zmlúv, zdôrazňujúc nesplnenie informačnej povinnosti žalovaným, t. j. právne závery o otázkach relevantných pre rozhodnutie predmetnej veci.

12. Najvyšší súd ako súd dovolací (podľa § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu zastúpená advokátom v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), viazaný právnym názorom vysloveným ústavným súdom (§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky), dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné i dôvodné.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

13. Žalobca odôvodňoval vadu zmätočnosti tým, že „súd prvej inštancie ani odvolací súd nevykonali

navrhnuté a predložené listinné dôkazy a tiež že dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pretože aj keď vykonali dokazovanie listinou - očakávaným vylepšením informačného systému oproti programovému modulu IS KARAT, z uvedenej listiny pri právnom posúdení veci nevychádzali. Konajúce súdy nevyhoveli návrhu na doplnenie dokazovania rozhodujúceho pre zistenie skutkového stavu. Konajúce súdy vyhodnotili vykonané dokazovanie jednostranne v prospech žalovaného v otázke nepreukázania konania žalovaného v rozpore so zákonom a zásadami poctivého obchodného styku a v otázke nepreukázania nevyváženosti zmluvných obchodných podmienok. Odvolací súd nezodpovedal podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a neuvedol žiadne právne posúdenie k odvolacím námietkam“.

14. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že „nosná časť argumentácie žalobcu bola založená na tom, že informačný systém (počítačový program) EIB nefungoval, teda nenaplnili sa očakávania žalobcu. Mal za to, že bol žalovaným uvedený do omylu, pretože ten ho ubezpečoval o tom, že počítačový program EIB bude spĺňať očakávané vylepšenia oproti predchádzajúcemu počítačovému programu (IS Karat)“. Ďalej uviedol, že „prípadný omyl žalobcu nemožno považovať za ospravedlniteľný, súčasne žalobca v konaní nepreukázal, že by žalovaný u neho takýto omyl úmyselne vyvolal tým, že by pred žalobcom zatajoval nejaké skutočnosti, naopak z vykonaného dokazovania vyplynulo, že počítačový program si mohol žalobca vopred prezrieť, zistiť si na žalovaného referencie, počas platnosti zmlúv mal žalobca možnosť počítačový program bez obmedzení používať a spolupracovať so žalovaným na úpravách počítačového programu. Z licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zároveň vyplýva, že na základe licenčnej zmluvy žalobca nadobudol počítačový program, ktorého následná analýza a úprava sa spravovala osobitnou zmluvou - zmluvou o technickej podpore. Z tohto dôvodu potom žalobca musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program (ktorý nebol vyvinutý špeciálne pre žalobcu) sa bude následne upravovať podľa požiadaviek žalobcu po dodaní počítačového programu v zmysle zmluvy o technickej podpore. Žalobca v celom priebehu konania poukazoval na vadnosť plnenia z uzatvorených zmlúv. Vychádzajúc teda z tvrdení žalobcu o nefunkčnosti počítačového programu (teda z tvrdení o vadnom plnení) ako plnenia z licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore, odvolací súd zdôraznil, že uspokojenie, ktoré možno dosiahnuť uplatnením nárokov z vadného plnenia, nemožno dosiahnuť uplatnením nároku z iného právneho dôvodu. Pokiaľ sa teda žalobca domáha plnenia titulom omylu pri uzatváraní právneho úkonu, nemôže skutkovo dôvodiť vadami poskytnutého plnenia. Ak bolo plnenie vadné, mal uplatniť postup titulom zodpovednosti žalovaného za vadné plnenie“.

15. Dovolací súd s odkazom na závery ústavného súdu prezentované vo vyššie uvedenom náleze konštatuje, že predpokladom posúdenia (ne)platnosti dotknutých zmlúv s prihliadnutím na námietku žalobcu o uvedení do omylu ohľadom funkcionality počítačového programu a o konaní žalovaného v rozpore s dobrými mravmi, je predovšetkým objasnenie, resp. ustálenie dohodnutého predmetu plnenia. Na to, aby súdy mohli vyhodnotiť námietku žalobcu o poskytnutí klamlivých, zavádzajúcich, resp. nedostatočných informácií, bolo potrebné zistiť, na akom predmete plnenia sa zmluvné strany dohodli, a to aj za použitia výkladových pravidiel uvedených v § 266 Obchodného zákonníka, o to viac, ak je predmetom zmluvy počítačový program a ak bola zmluvnými stranami dohodnutá následná možnosť úprav počítačového programu podľa potrieb žalobcu. Žalobca v konaní namieta, že práve táto nezachytená časť počítačového programu bola z jeho pohľadu pre uzavretie dotknutých zmlúv rozhodujúca. Na podporu svojej argumentácie predložil žalobca, ako sám tvrdí, len malú časť listinných dôkazov, ktorými sa súdy nezaoberali, čo namieta aj v podanom dovolaní. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že súdy sa otázkou predmetu dotknutých zmlúv, dohodnutých funkcionalít počítačového programu prepojených s informačnou povinnosťou žalovaného, stavom jeho dokončenosti v čase jeho dodania, či namietaným správaním žalovaného vôbec nezaoberali, pričom zodpovedanie týchto otázok je predpokladom pre právne posúdenie platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu.

16. S poukazom na uvedené dovolací súd uvádza, že súd prvej inštancie a odvolací súd neposkytli žalobcovi náležitú a zrozumiteľnú odpoveď na jeho podstatné tvrdenia a ich rozhodnutia neboli odôvodnené v súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 393 ods. 2 CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

17. Žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP tým, že sudy nesprávne právne posúdili, že „nebolo ich povinnosťou súdov skúmať dôvod absolútnej neplatnosti licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zo dňa 9. októbra 2017 z dôvodu podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, pretože žalobca netvrdil konkrétny dôvod takejto neplatnosti“, pričom žalobca poukázal na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/208/2010 zo dňa 30. júla 2012, v zmysle ktorého „pri posudzovaní dôvodov neplatnosti zmluvy je potrebné rozlišovať medzi dôvodmi neplatnosti, ktoré musia byť účastníkom tvrdené (napr. nedostatok slobody, vážnosti, rozpor s dobrými mravmi, prípadne omyl) a ostatnými, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti (nedostatok formy, neurčitost', nespôsobilosť subjektu uzavrieť zmluvu, rozpor so zákonom a pod.)“. Ďalej argumentoval, že v konaní namietal, že konanie žalovaného, ktorý pod zámenkou dodania počítačového programu na základe dotknutých zmlúv získal absolútnu kontrolu na účtovnými dokladmi žalobcu a pod hrozbou zamedzenia prístupu k nim od žalobcu zinkasoval sumu 99 434,- eura, je konaním v rozpore s dobrými mravmi a tiež v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku.

18. Odvolací súd v bode 35. a 36. svojho rozhodnutia uviedol, že „pokiaľ ide o posúdenia platnosti právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, teda ak prichádza do úvahy možnosť absolútnej neplatnosti právneho úkonu, je súd povinný zaoberať sa touto otázkou z úradnej povinnosti samozrejme za podmienky, že priebeh predchádzajúceho konania vykonaného dokazovaním takúto možnosť naznačuje. Zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplýva, že v konaní nevyšli najavo žiadne také skutočnosti, na základe ktorých by zmluvy mohli byť neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Konkrétne skutočnosti týkajúce neplatnosti predmetných zmlúv žalobca ani netvrdil. Ak sa potom súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne nezaoberal otázkou neplatnosti zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nemožno len z tohto dôvodu považovať rozsudok za arbitrárny. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok neplatnosť zmlúv podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Ak konkrétny dôvod absolútnej neplatnosti v konaní nie je tvrdený a ani v konaní nevyjde najavo, nie je dôvod, aby súd po takejto okolnosti z vlastnej iniciatívy pátral a nahrádzal tak v sporovom konaní zákonom predpokladanú aktivitu strán sporu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/12/2010)“. Súčasne v bode 47. konštatoval, že „... § 39 OZ sa viaže na právny úkon (jeho posúdenie), pričom pri ustanovení § 265 ObZ nejde o posudzovanie právneho úkonu, ale o posúdenie výkonu práva, a to v tom, či sa prieči zásadám poctivého obchodného styku. Ustanovenie § 39 OZ a § 265 ObZ nemožno ľubovoľne kombinovať a právny úkon nemožno naraz podradiť aj pod § 265 ObZ, aj pod § 39 OZ, a rovnako tak právny úkon nemôže byť súčasne absolútne neplatný aj relatívne neplatný.“

19. K uvedenej dovolacej námietke nesprávneho právneho posúdenia dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd sa pri posudzovaní absolútnej neplatnosti neodklonil od dovolateľom citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/208/2010 zo dňa 30. júla 2012. Záver odvolacieho súdu je súladný tiež s právnym názorom vysloveným najvyšším súdom v rozsudku sp. zn. 5Obdo/35/2023 zo dňa 30. júla 2024, publikovaným v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 51/2024, ktorého právna vety v bode II. znie: „Na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada len cez vedomosť o skutočnosti jemu známej z vykonaného dokazovania. Súd nehľadá absolútnu neplatnosť nad rámec tvrdení strán.“ S poukazom na uvedené je nutné konštatovať, že v tejto časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia dovolanie žalobcu nie je prípustné.

20. Pokiaľ sa sudy nedostatočne vysporiadali s námietkou žalobcu, že (označené) konanie žalovaného nie je v súlade s dobrými mravmi, táto námietka spadá pod dôvod prípustnosti podľa § 420 písm. f) CSP a je nutné konštatovať, že sudy nižšej inštancie sa s touto námietkou nevysporiadali dostatočne. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí uviedol, že „žalobca síce tvrdil, ale nepreukázal, že konanie žalovaného bolo v rozpore so zákonom a zásadami poctivého obchodného styku“. Takéto konštatovanie je bez ustálenia dohodnutého predmetu plnenia nedostatočné. Odvolací súd v bode 47. napadnutého rozhodnutia uviedol, že „žaloba žalobcu vychádza z navzájom si odporujúcich tvrdení a absolútnej

neplatnosti a relatívnej neplatnosti uzavretých zmlúv a zároveň o výkone práv zo zmlúv zo strany žalovaného v rozpore sa zásadami poctivého obchodného styku. Ustanovenie § 265 ObZ je vo vzťahu k § 3 ods. 1 OZ ustanovením špeciálne prispôbeným pre oblasť obchodných záväzkových vzťahov. Ustanovenie § 39 OZ sa viaže na právny úkon (jeho posúdenie), pričom pri ustanovení § 265 ObZ nejde o posudzovanie právneho úkonu, ale o posúdenie výkonu práva, a to v tom, či sa prieči zásadám poctivého obchodného styku. Ustanovenie § 39 OZ a § 265 ObZ nemožno ľubovoľne kombinovať a právny úkon nemožno naraz podradiť aj pod § 265 ObZ, aj pod § 39 OZ a rovnako tak právny úkon nemôže byť súčasne absolútne neplatný aj relatívne neplatný.“ Takéto odôvodnenie odvolacieho súdu v súvislosti s námietkou označeného konania za konanie v rozpore s dobrými mravmi, všeobecná a nedávajúca žalobcovi odpoveď.

21. Žalobca ďalej vymedzil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP tým, že omyl žalobcu nemožno považovať za ospravedlniteľný, pretože žalobca je podnikateľským subjektom, ktorý musí znášať podnikateľské riziko ako súčasť podnikania; žalobca mal a mohol využiť možnosť počítačový program vyskúšať, prezrieť ho u iného klienta žalovaného a tak zistiť, či by jednak počítačový program vyhovoval jeho požiadavkám, a to i napriek tvrdeniam žalobcu, že žiadna firma by nikdy neudelila inej firme prístup k jej účtovným dokladom a databázam; žalobca musel mať vedomosť o tom, že dodaný počítačový program (ktorý nebol vyvinutý špeciálne pre žalobcu) sa bude následne upravovať podľa požiadaviek žalobcu po dodaní počítačového programu v zmysle zmluvy o technickej podpore.

22. Vzhľadom na konštatovanú vadu zmätočnosti spočívajúcej v tom, že súdy pred posudzovaním (ne)platnosti dotknutých zmlúv neustálili dostatočne predmet plnenia dohodnutý zmluvnými stranami, nebolo možné vykonať meritórny prieskum vyššie uvedených dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keďže najprv je potrebné ustáliť, čo bolo predmetom zmluvného plnenia, čo bolo dodané a až následne skúmať namietanú neplatnosť právneho úkonu z dôvodu uvedenia do omylu.

23. Z uvedených dôvodov vzhľadom na prípustnosť a dôvodnosť dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f) CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP najvyšší súd zrušil podľa § 449 ods. 1 CSP rozsudok odvolacieho súdu a keďže nápravu v tomto konaní nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil podľa § 449 ods. 2 CSP aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. Úlohou súdu prvej inštancie bude ustáliť predmet licenčnej zmluvy a zmluvy o technickej podpore zo dňa 9. októbra 2017, a to aj za použitia výkladových pravidiel uvedených v § 266 Obchodného zákonníka, ak je predmetom zmluvy počítačový program a ak bola zmluvnými stranami dohodnutá následná možnosť úprav počítačového programu podľa potrieb žalobcu. V rámci zisťovania predmetu plnenia bude potrebné zaoberať sa otázkou dohodnutých funkcionality počítačového programu prepojených s informačnou povinnosťou žalovaného a tiež stavom jeho dokončenosti v čase jeho dodania žalobcovi. Následne bude úlohou prvoinštančného súdu zistiť, či k uzavretiu dotknutých zmlúv nedošlo v dôsledku poskytnutia klamlivých, zavádzajúcich, resp. nedostatočných informácií, prípadne zamlčania relevantných informácií žalovaným.

25. Po zrušení oboch meritórnych rozhodnutí súdov nižšej inštancie, vrátane výroku o nároku na náhradu trov doterajšieho konania, bolo potrebné zrušiť aj rozhodnutia súdov prvej inštancie týkajúce sa výšky priznaných trov konania.

26. O trovách odvolacieho konania a trovách pôvodného konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.